

LAKIVALIOKUNNAN LAUSUNTO
15/2001 vp

Valtioneuvoston kirjelmä ehdotuksesta neuvoston päätökseksi Europolin toimeksiannon laajentamisesta Europol-yleissopimuksen liitteessä lueteltujen törkeiden kansainvälisten rikollisuuden muotojen käsittelyyn

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunnan puhemies on 14 päivänä syyskuuta 2001 lähettänyt valtioneuvoston kirjelmän ehdotuksesta neuvoston päätökseksi Europolin toimeksiannon laajentamisesta Europol-yleissopimuksen liitteessä lueteltujen törkeiden kansainvälisten rikollisuuden muotojen käsittelyyn (U 59/2001 vp) käsiteltäväksi suureen valiokuntaan ja samalla määrännyt, että lakivaliokunnan

on annettava asiasta lausuntonsa suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa on ollut kuultavana

- poliisiylitarkastaja Kaarle J. Lehmus, sisäasiainministeriö.

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus neuvoston päätökseksi

Ehdotuksessa neuvoston päätökseksi esitetään Euroopan poliisiviraston Europolin toimeksiannon laajentamista Europol-yleissopimuksen liitteessä lueteltuihin törkeisiin kansainvälisiin rikoksiin. Liitteessä luetellaan erilaisia

- henkeen, ruumiilliseen koskemattomuuteen ja vapauteen kohdistuvia rikoksia;
- kansallisomaisuuteen, julkiseen omaisuuteen kohdistuvia rikoksia ja petoksia sekä
- laitonta kauppaa koskevia ja ympäristöön kohdistuvia rikoksia.

Neuvosto vahvistaisi Europolin hallintoneuvoston ehdotuksesta käytännön työssä etusijalle

asetettavat rikoslajit ja velvoittaisi Europolin johtajan pitämään hallintoneuvoston ajan tasalla.

Valtioneuvoston kirjelmästä ilmenee lisäksi, että tarkoituksena on myöhemmin Europolin toimivallan laajentaminen koskemaan kaikkia kansainvälisiä, vakavia ja järjestäytyneesti tehtyjä rikoksia. Tällainen toimivallan laajentaminen edellyttää Europol-yleissopimuksen muuttamista. Samalla Europolille saatettaisiin antaa oikeus pyytää jäsenmaata käynnistämään rikostutkinta erityistapauksissa ja Europolin virkailijoille mahdollisuus osallistua yhteisiin tutkintaryhmiin tukiroolissa.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto kannattaa Europol-yleissopimuksen muuttamista ensi vaiheessa siten, että Europolin toimivaltaa laajennetaan neuvoston päätöksellä kaikkiin Europol-yleissopimuksen liitteessä mainittuihin rikoksiin. Muutoksella laajennetaan Europol-yleissopimuksen soveltamisalaa merkittävästi ja tehostetaan Europolin valmiuksia vastata jäsenmaiden odotuksiin rikostutinnan tukemisesta.

Valtioneuvosto ilmoittaa alustavasti kannattavansa Europolin toimivallan laajentamista toisessa vaiheessa yleisesti kaikkiin vakaviin kansainvälisiin järjestäytyneisiin rikoksiin, jotka koskevat kahta tai useampaa EU:n jäsenmaata. Kyseisellä muutoksella Europolin toimivalta

laajenisi edelleen, mikä tehostaisi Europolin toimintaa sikäli, ettei se enää ole sidottu yksittäisiin rikoslajeihin vaan toimivalta olisi luonteeltaan yleinen.

Valtioneuvosto kannattaa myös Europolin oikeutta esittää jäsenmaalle rikostutinnan aloittamista yksittäistapauksessa. Europolin toiminnassa — erityisesti analyysiyksikön työssä — saattaa tulla ilmi seikkoja, joista yksittäisen jäsenmaan viranomaiset eivät ole tietoisia ja jotka edellyttävät rikostutinnan suorittamista. Valtioneuvosto kannattaa niin ikään jäsenmaiden yhteisten tutkintaryhmien muodostamista ja Europolin virkailijoiden oikeutta osallistua niihin tukiroolissa yksittäistapauksissa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta on asian käsittelyssä keskittynyt yksinomaan Europolin toimivallan laajentamiseen Europol-yleissopimuksen liitteessä mainittuihin rikoksiin. Mahdollinen myöhempi toimivallan laajentaminen on tarkoituksenmukaista käsitellä sen ajankohtaistuttua.

Valiokunta puoltaa ehdotusta Europolin toimivallan laajentamiseksi yleissopimuksen liitteessä mainittuihin rikoksiin. Toimivallan laajentaminen on perusteltua unionin jäsenvaltioiden välisen yhteistyön tehostamiseksi valtioiden rajat ylittävien vakavien rikosten torjumiseksi ja selvittämiseksi.

Lopuksi valiokunta huomauttaa siitä, että asian käsittelyyn on ollut niukalti aikaa. Valtioneuvoston kirjelmä on lähetetty eduskunnalle 13.9.2001, vaikka oikeus- ja sisäasiainneuvosto käsittelee ehdotusta jo 27.9.2001. Ehdotus on tehty 11.6.2001, joten kirjelmä olisi ollut mahdollista toimittaa eduskunnalle aikaisemmin.

Lausunto

Lausuntonaan lakivaliokunta kunnioittavasti ilmoittaa,

että valiokunta yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 20 päivänä syyskuuta 2001

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Henrik Lax /r	Kirsi Ojansuu /vihr
vpj.	Matti Vähänäkki /sd	Veijo Puhjo /vas
jäs.	Sulo Aittoniemi /alk	Tero Rönni /sd
	Leena-Kaisa Harkimo /kok	Timo Seppälä /kok
	Erkki Kanerva /sd	Marja Tiura /kok
	Toimi Kankaanniemi /kd	Lasse Virén /kok
	Annika Lapintie /vas	vjäs. Seppo Lahtela /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Timo Tuovinen.